

Riktlinjer för att motverka och hantera hot, våld, skadegörelse och trakasserier mot förtroendevalda i Mölnåls stad

Strategi

Program

Plan

Policy

► **Riktlinjer**

Anvisning

Typ av styrdokument:	Riktlinjer
Beslutad av:	Kommunstyrelsen 2026-05-27, § 161, dnr 173/2026
Gäller från:	2022-02-01
Ansvarig:	Säkerhets- och beredskapschef
Dokumentet gäller för:	Mölnåls stad
Senast reviderad:	2026-05-27

Innehållsförteckning

1. Inledning och syfte	3
1.1. Definitioner	3
1.1.1. Otillåten påverkan.....	3
1.2. Omfattning och avgränsningar	4
2. Fördelning av ansvar	4
2.1. Ordföranden i fullmäktige och nämnder	4
2.2. Förtroendevalda	4
2.3. De politiska partierna	5
2.4. Stadsledningsförvaltningen	5
3. Stärkt skydd för vissa förtroendevalda	6

1. Inledning och syfte

Hot, våld, trakasserier och annan otillåten påverkan mot förtroendevalda är ett allvarligt hot mot vårt demokratiska system. Det kan innebära att människor avstår från att ta politiska uppdrag och att förtroendevalda väljer att lämna det uppdrag som de har i kommunen och regionen där de bor. Det kan också innebära att avståndet mellan de förtroendevalda och medborgarna blir längre. Ingen ska behöva utsättas för otillåten påverkan när man tar ett uppdrag i demokratins tjänst.

Syftet med dessa riktlinjer är att tydliggöra och fastställa en ansvarsfördelning mellan stadsledningsförvaltningen och de förtroendevalda samt skapa ett gemensamt förhållningssätt för att på så sätt förebygga och hantera otillåten påverkan mot förtroendevalda i Mölndals stad. Riktlinjerna är beslutade av kommunstyrelsen i samråd med de politiska partier som finns representerade i kommunfullmäktige.

1.1. Definitioner

1.1.1. Otillåten påverkan

Ett samlingsnamn för hot, våld, trakasserier etc. som riktar sig mot förtroendevalda och tjänstemän är otillåten påverkan. Otillåten påverkan behöver inte utgöra brott i juridisk mening; det är främst den utsattes uppfattning som avgör vad som är ”otillåtet” och olämpligt. En händelse betecknas som otillåten påverkan om den drabbade uppfattar att syftet var att påverka myndighetsutövning eller fullgörandet av politiskt uppdrag.

Det finns fem påverkansformer:

Trakasserier: brottsliga gärningar såsom förtal, ofredande, ärekränkning och andra icke straffrättsliga påtryckningar såsom t ex subtila hot (som inte är olaga hot),

Hot: Olaga hot, hot mot tjänsteman (inkluderar även förtroendevalda i nämnd) och andra liknande straffbara gärningar som utpressning,

Våld: Misshandel, våld mot tjänsteman (inkluderande även förtroendevalda i nämnd) och andra liknande straffbara gärningar,

Skadegörelse: Skadegörelse, åverkan, mordbrand och liknande,

Korruption: Löfte eller erbjudande om muta eller annan otillbörlig belöning för tjänste-/myndighetsutövning. Inkluderar även otillbörliga relationer.

1.2. Omfattning och avgränsningar

Dessa riktlinjer tillämpas vid olika former av otillåten påverkan såsom hot, våld, trakasserier och skadegörelse mot förtroendevalda med koppling till deras offentliga uppdrag i Mölndals stad. Arbetet mot korruption hanteras enligt kommunstyrelsens riktlinjer mot korruption. När det i dessa riktlinjer hänvisas till otillåten påverkan avses således inte korruption.

Dessa riktlinjer tillämpas oavsett om syftet hos förövaren är att påverka politiska beslut eller om det mer är ett uttryck för ogillande mot någons politiska åsikt, uttalande i media eller liknande. Riktlinjerna omfattar, i tillämplig mån, även otillåten påverkan riktad mot förtroendevalda i samband med politiska uppdrag som inte är direkt kopplat till Mölndals stad.

Hot, våld och trakasserier mot anställda hanteras som arbetsskador utifrån stadens gemensamma rutin och det förebyggande arbetet mot hot och våld mot anställda hanteras utifrån förvaltningarnas egna rutiner.

2. Fördelning av ansvar

Stadsledningsförvaltningen ansvarar för att ge stöd till de förtroendevalda i detta arbete enligt vad som anges nedan. I övrigt åvilar ansvaret de förtroendevalda. Förtroendevalda är inte formellt anställda i Mölndals stad och omfattas inte av arbetsmiljölagstiftningen såsom anställda gör. Därför ansvarar primärt förtroendevalda själva för att inom respektive nämnd, parti och som enskild motverka otillåten påverkan samt hantera de situationer som uppstår enligt nedanstående rekommenderade ansvarsfördelning.

2.1. Ordföranden i fullmäktige och nämnder

Ordföranden ansvarar enligt kommunallagen och Mölndals stads kommungemensamma reglemente för ledning, samordning och övervakning av nämndens samlade verksamhet samt för ordningen vid politiska sammanträden. Som ett led i detta ansvar ansvarar ordföranden även för:

- Att dessa riktlinjer blir kända för nämndens ledamöter och ersättare samt att de följs i nämndens arbete.
- Vid behov genomföra riskbedömningar och säkerställa att sammanträden genomförs på ett tryggt och säkert sätt.

2.2. Förtroendevalda

De förtroendevalda ansvarar för att hålla sig informerade och delta vid utbildningar om otillåten påverkan. Vid påverkanssituationer ansvarar de förtroendevalda själva för att:

- Dokumentera det inträffade.
- Informera partiet om att de bedömer att de utsatts för otillåten påverkan.
- Genomföra eventuell polisanmälan. Anmälan bör i första hand göras av den som utsatts av brottet, i andra hand av lämplig företrädare för partiet.
- Vid allvarigare incidenter informera säkerhet- och beredskapsenheten, för bedömning av behov av ytterligare säkerhetsåtgärder.

2.3. De politiska partierna

För att stötta sina enskilda förtroendevalda rekommenderas de politiska partierna att ta fram en ändamålsenlig struktur för att:

- Säkerställa att dessa riktlinjer blir kända för de förtroendevalda.
- Stödja sina medlemmar i händelse av otillåten påverkan samt för att vid behov ta ett övergripande ansvar för kontakter med polis och stadsledningsförvaltningen.
- Följa eventuella risker som kan förekomma för de förtroendevalda inom partiet samt vid aktuella, kontroversiella frågor som väcker starka känslor bland medborgarna.
- Säkerställa nödvändig kontakt med partiet centralt i frågor rörande otillåten påverkan.
- Vid behov stödja utsatta förtroendevalda vid polisanmälan. Anmälan bör i första hand göras av den som utsatts av brottet, i andra hand av lämplig företrädare för partiet.
- För det fall en händelse blir medial, utse lämplig kontaktperson gentemot media med anledning av det inträffade.
- Tillsammans med stadsledningsförvaltningen ansvara för rådgivning och stöd till utsatta, se mer information nedan.

2.4. Stadsledningsförvaltningen

Kommunstyrelsens förvaltning, stadsledningsförvaltningen, ansvarar för att, vid behov och när det efterfrågas, ge stöd till de förtroendevalda enligt vad som nedan anges.

2.4.1. Stadsledningsförvaltningens avdelning för juridik och myndighetsstyrning

Avdelningen ansvarar för att:

- Stötta förtroendevalda vid eventuella rättegångar.
- Stödja förtroendevalda med juridiska bedömningar om det inträffade utgör brott och i så fall vilket.

- Stötta nämnder och dess ordförande avseende juridiska frågor kring handläggning av ärenden där det förekommer eller kan befaras förekomma otillåten påverkan.
- Bistå vid riskbedömningar.
- Informera och anordna utbildning kring otillåten påverkan tillsammans med HR-avdelningen.
- Ta fram informationsmaterial som kan användas för att minska risken för samt hantera otillåten påverkan.
- Se till att kontaktvägar finns upprättade med polis och andra berörda myndigheter.
- Stötta utsatta förtroendevalda med larm och bevakning efter dialog med polis. Insatserna beslutas och finansieras av berörd nämnd alternativt kommunfullmäktige.

2.4.2. Stadsledningsförvaltningens kommunikationsenhet

Enheten ska vid behov och när det efterfrågas stödja de förtroendevalda vid kontakt med media.

2.4.3. Stadsledningsförvaltningens HR-avdelning

Avdelningen ska vid behov och när det efterfrågas förmedla psykologiskt stöd till förtroendevalda som utsatts. Insatserna beslutas och finansieras av berörd nämnd alternativt kommunfullmäktige.

2.4.4. Stadsledningsförvaltningens IT-avdelning

Avdelningen ska vid behov och när det efterfrågas stödja de förtroendevalda med att säkra digital information som kan användas som bevismaterial.

3. Stärkt skydd för vissa förtroendevalda

Staden har genom stadsledningsförvaltningen ett utökat ansvar för att förebygga ohälsa och olycksfall till följd av hot och våld mot vissa förtroendevalda. De som omfattas är kommunalråden i staden.

Stadsledningsförvaltningen ansvarar för att:

- Erbjuder regelbunden utbildning och stöd för att de förtroendevalda ska kunna hantera hot och våld.
- Genomföra regelbundna riskbedömningar för att skapa en trygg och säker arbetsmiljö för de förtroendevalda.
- Säkerställa att de förtroendevalda kan rapportera händelser som hot, våld, skadegörelse och trakasserier, som har eller misstänks ha koppling till uppdraget som förtroendevald i Mölndals Stad.